

Republica Moldova
Curtea Supremă de Justiție

D E C I Z I E

29 octombrie 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii:

Tamara Chișca-Doneva, Ion Druță

Valentina Clevadi, Iuliana Oprea

judecând recursul declarat de avocatul Odobescu Ghenadie în interesele lui Ilco Grigore, în pricina civilă intentată la cererea de chemare în judecată a lui Ilco Grigore împotriva Consiliului com. Cepeleuți, intervenient accesoriu Primăria com. Cepeleuți, privind obligarea înstrăinării terenului aferent la preț normativ, împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 06 martie 2014,

C O N S T A T Ă :

La 29 iulie 2013, avocatul Odobescu Ghenadie a înaintat cerere de chemare în judecată în interesele lui Ilco Grigore împotriva Consiliului com. Cepeleuți, intervenient accesoriu Primăria com. Cepeleuți prin care a solicitat obligarea Consiliului com. Cepeleuți, r-l Edineț să-i vîndă la preț normativ terenul aferent construcțiilor cu suprafața totală de 0,6623 ha, identificat cu nr.cadastral 6216117.146, amplasat în com. Cepeleuți, r-l Edineț.

În motivarea acțiunii, a invocat faptul că, în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 10548 încheiat la 27 decembrie 2012, a obținut dreptul de proprietate asupra următoarelor bunuri imobile: clădirea Liter B cu suprafața de 156 m², nr.cadastral 6216117.146.02; șura (magazie) Liter 2, cu suprafața totală de 11,3 m², nr.cadastral 6216117.146.03; șura (magazie) Liter 3, cu suprafața totală de 50, 4 m², nr.cadastral 6216117.146.04; șura (magazie) Liter 4, cu suprafața totală de 82,4 m², nr.cadastral 6216117.146.05; șura (magazie) Liter 5, cu suprafața totală de 153,9 m², nr.cadastral 6216117.146.06, toate amplasate în com. Cepeleuți, r-l Edineț.

Conform extrasului din Registrul bunurilor imobile, construcțiile aflate în proprietate sunt amplasate pe terenul identificat cu nr.cadastral 6216117.146 cu suprafața totală de 0,6623 ha.

Conform prevederilor art. 9 al Legii nr.1308 din 25 iulie 1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pămîntului, terenurile proprietate publică pe care sînt amplasate obiective propriate de stat se vînd după privatizarea obiectelor menționate persoanelor fizice sau persoanelor juridice, care au obținut dreptul de proprietate asupra obiectivelor amplasate pe aceste terenuri.

Susține reclamantul că în calitate de proprietar al construcțiilor identificate prin nr.cadastrale 6216117.146.02, 6216117.146.03, 6216117.146.04, 6216117.146.05 și 6216117.146.06, este unica persoană îndreptățită, care potrivit prevederilor citate poate pretinde la cumpărarea terenului aferent acestor construcții.

Menționează că în pofida acestor prevederi legale, pîrîtul sub diferite pretexte tergiversează vînzarea terenului, încălcînd astfel drepturile consfințite de lege.

Prin hotărîrea Judecătoriei Edineț din 21 noiembrie 2013, acțiunea reclamantului a fost admisă integral, fiind dispusă obligarea Consiliului com. Cepeleuți, r-l Edineț de a vinde lui Ilco Grigore la preț normativ terenul aferent construcțiilor cu numerele cadastrale 6216117.146.02, 6216117.146.03, 6216117.146.04, 6216117.146.05 și 6216117.146.06 cu suprafața totală de 0,6623 ha, identificat cu nr. cadastral 6216117.146, amplasat în com. Cepeleuți, r-l Edineț.

În motivarea hotărîrii, instanța de fond a invocat prevederile pct. 3 și 7 din Hotărîrea Guvernului nr. 1428 din 16.12.2008, art. 9 alin. (3) din Legea nr. 1308 din 25.07.1997 cu privire la prețul normativ și modul de vînzare-cumpărare a pămîntului, constatînd că Ilco Grigore este unica persoană îndreptățită potrivit prevederilor legale de a pretinde la cumpărarea terenului aferent construcțiilor deținute de el în proprietate. La fel instanța de fond a menționat și jurisprudența Curții Europene, prin prisma faptului că orice ingerință a autorităților statului într-un drept garantat de Convenție, urmează să corespundă celor 3 criterii: prevăzută de lege, urmărește un scop legitim și este necesară într-o societate democratică, iar ingerința admisă de Consiliul com. Cepeleuți la 17.04.2012 nu este prevăzută de lege.

Nefiind de acord cu hotărîrea primei instanțe, la 20.12.2013, Primăria com. Cepeleuți a declarat apel, solicitînd admiterea acestuia, casarea hotărîrii Judecătoriei Edineț din 21.11.2013 și remiterea cauzei la rejudecare în prima instanță într-un alt complet.

În motivarea apelului, apelantul a invocat că, instanța erononat a apreciat circumstanțele pricinii și probele administrate, precum și la emiterea hotărîrii a încălcat normele de drept material și cel procedural. În speță a menționat că intimatul și reprezentantul acestuia au tănuțit faptul că proprietar al bunurilor imobile cu nr.cadastrale 6216117.146.02, 6216117.146.03, 6216117.146.04, 6216117.146.05, 6216117.146.06 în baza contractului de vînzare-cumpărare din 31 iulie 2013, a devenit Marcel Chistruga.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 06 martie 2014, a fost admis apelul declarat de Primăria com. Cepeleuți, r-l Edineț, casată hotărîrea Judecătoriei Edineț din 21.11.2013 și s-a emis o soluție nouă de scoatere a cererii de pe rol.

Pentru a hotărî astfel, instanța de apel a aplicat prevederile art. 267 lit. a) CPC, constatînd că Ilco Grigore s-a adresat cu cererea sa prealabilă către Consiliul com. Cepeleuți și Primăria com. Cepeleuți la 01 iulie 2013, privind obligarea autorității publice de a soluționa în termen cererea, iar la 29 iulie 2013, la a 29 zi de la momentul depunerii plîngerii la Consiliul com. Cepeleuți și Primăria com. Cepeleuți, a înaintat cerere de chemare în judecată, iar prin prisma art. 14 alin. (1) și 16 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ, reclamantul n-a acordat autorităților publice termenul prevăzut de lege pentru soluționarea amiabilă a litigiului de 30 de zile calendaristice și pînă la expirarea acestui termen a depus cererea de chemare în judecată.

Considerînd ilegală decizia instanței de apel, la 23.04.2014, avocatul Odobescu Ghenadie în interesele lui Ilco Grigore a contestat-o cu recurs, solicitînd admiterea

recursului, casarea deciziei Curții de Apel Bălți din 06 martie 2014 și menținerea hotărârii Judecătoriei Edineț din 21 noiembrie 2013.

În motivarea recursului, recurentul a invocat încălcarea normelor de drept material și procedural de către instanța de apel, deoarece la 01.07.2013 a depus a doua cerere prealabilă, deoarece anterior a mai depus una, iar în decurs de trei luni, intimatul nu a informat recurentul despre modalitatea de executare a cererii înaintate.

Primăria com. Cepeleuți a depus referință pe marginea recursului declarat, solicitând respingerea acestuia.

Potrivit art. 440 alin. (2) CPC, recursul înaintat de Odobescu Ghenadie în interesele lui Ilco Grigore a fost considerate admisibil și transmis spre examinare într-un complet din 5 judecători.

Potrivit art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Judecând recursul declarat împotriva deciziei date în instanța de apel și verificând, în limitele invocate în recurs și în baza referinței prezentate de intimat, legalitatea deciziei atacate, Colegiul conchide temeinicia lui, pornind de la următoarele.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC al RM, instanța de recurs, după ce judecă recursul este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit reține că la adoptarea deciziei contestate nu au fost constatate și elucidate pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii în fond, respectiv au fost aplicare eronat normele de drept procedural, situație ce impune rejudecarea cauzei.

Potrivit materialelor cauzei, reclamantul Ilco Grigore a înaintat cerere de chemare în judecată privind obligarea Consiliului com. Cepeleuți, r-l Edineț să-i vândă la preț normativ terenul aferent construcțiilor cu suprafața totală de 0,6623 ha, identificat cu nr.cadastral 6216117.146, amplasat în com. Cepeleuți, r-l Edineț.

Instanța de fond a admis integral acțiunea depusă de Ilco Grigore.

Instanța de apel a casat această hotărâre și a emis o soluție de scoatere a cererii de pe rol din motiv că reclamantul nu a respectat procedura, prevăzută prin lege sau prin contractul părților, de soluționare prealabilă a pricinii pe cale extrajudiciară.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră ilegală decizia instanței de apel pornind de la următoarele.

După cum atestă actele cauzei, instanța de apel la adoptarea soluției, a invocat prevederile art. 267 lit. a) CPC, constatând prin prisma art. 14, 16 al Legii contenciosului administrativ, că Ilco Grigore s-a adresat cu cererea sa prealabilă către Consiliul com. Cepeleuți și Primăria com. Cepeleuți la 01 iunie 2013, privind obligarea autorității publice de a soluționa în termen cererea, iar la 29 iulie 2013, la a 29 zi de la momentul depunerii plîngerii la Consiliul com. Cepeleuți și Primăria com. Cepeleuți, a înaintat cerere de chemare în judecată, adică reclamantul n-a acordat autorităților publice termenul prevăzut de lege pentru soluționarea amiabilă a litigiului de 30 de zile calendaristice și pînă la expirarea acestui termen a depus cererea de chemare în judecată.

Articolul 13 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale garantează dreptul la un recurs efectiv în fața unei instanțe naționale pentru oricare persoană care pretinde a fi victima unei încălcări a drepturilor și libertăților protejate de Convenție.

Statul, prin intermediul instanțelor judecătorești sesizate, are obligația de a garanta caracterul efectiv al accesului la justiție.

În speță, drept urmare a interpretării și aplicării eronate a legii materiale, instanța de apel l-a lezat pe Ilco Grigore de dreptul la un recurs efectiv, care presupune dreptul de a ataca în fața instanțelor judecătorești orice pretinsă violare a drepturilor sale prevăzute de Convenție, dar și obligația instanțelor judecătorești de a examina efectiv cazul dedus judecății privind pretinsa violare a drepturilor sale.

Prin urmare, în aceste condiții, scoaterea de pe rol a pretențiilor formulate de recurent, a dus la îngrădirea căii de protejare în esență a dreptului încălcat pe care o are recurentul.

Or, instanța de apel a dispus scoaterea de pe rol a cererii de chemare în judecată, expunându-se asupra importanței și necesității urmăririi de către Ilco Grigore a procedurii extrajudiciare pentru tranșarea litigiului, în condițiile în care el deja a depus o cerere prealabilă.

Impunerea repetării unei noi cereri prelabile în acest caz concret după ce cauza a ajuns în apel este evident și total inefficientă și aduce atingere drepturilor recurentului în esența lor. Or, obiectul litigiului a fost comunicat intimatului prin cererile prelabile și prin cererea depusă în instanța de contencios administrativ.

În acest context, este relevantă și practica Curții Supreme de Justiție (Avizul consultativ al Plenului Curții Supreme de Justiție din 14 aprilie 2014 în dosarul nr.4ac-7/14 cu privire la modul de aplicare a legii în cazurile nerespectării procedurii prelabile în litigiile de contencios administrativ), în care se menționează că, luând în considerare circumstanțele speței și anume că instanța de judecată greșit a acceptat spre examinare cererea de chemare în judecată, fără analiza actelor prezentate și cu încălcarea normelor procedurale, că de la primirea cererii și până la scoaterea acesteia de pe rol au derulat anumite acțiuni procedurale și cel mai important, s-au scurs toate termenele legale stabilite pentru îndeplinirea procedurii prelabile, iar autoritatea administrativă a neglijat cererea prealabilă și a lăsat-o fără soluționare, Plenul Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că în astfel de circumstanțe scoaterea cererii de pe rol va avea drept consecință o posibilă îngrădire a accesului liber la justiție pentru reclamant. Or, în speță, reclamantul riscă să fie lipsit de posibilitatea de a-și apăra drepturile și libertățile, deoarece acesta inițial nu a avut parte de un „recurs efectiv” la etapa extrajudiciară, or cererea prealabilă oricum a rămas nesoluționată, iar pe cale judiciară o eventuală cerere repetată ar putea fi respinsă ca tardivă.

Astfel, Coloegiul conchide că scoaterea de pe rol a pretențiilor formulate de reclamant și impunerea repetării procedurii prelabile echivalează cu încălcarea accesului liber la justiție și a dreptului la un proces echitabil, având drept efect restrângerea drepturilor procesuale ale recurentului într-un mod incompatibil cu dispozițiile art. 6.1 și 13 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În consecință, instanța de recurs conchide că, instanța de apel, care are atribuții de dezvoltare devolutivă a fondului cazului la judecarea apelului, nu a constatat și elucidat toate aceste circumstanțe importante pentru soluționarea pricinii în fond, și, ca urmare, a pronunțat o soluție ilegală.

Astfel, fiind prezente motivele de casare a deciziei, prevăzute de art. 432 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit va admite recursul declarat, cu restituirea pricinii spre rejudecare în instanța de apel.

La rejudecarea pricinii, instanța urmează să țină cont de omisiunile indicate în prezenta decizie, să verifice toate circumstanțele ce prezintă importanță pentru soluționarea corectă a litigiului, să aprecieze sub toate aspectele, complet și obiectiv, conform exigențelor art. 130 CPC, probele administrate în dosar și, în dependență de situația stabilită, să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

Ținând cont de cele indicate, conform art. 445 alin. (1) lit. c) al Codului de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Se admite recursul declarat de avocatul Odobescu Ghenadie în interesele lui Ilco Grigore.

Se casează decizia Curții de Apel Bălți din 06 martie 2014, în pricina civilă intentată la cererea de chemare în judecată a lui Ilco Grigore împotriva Consiliului com. Cepeleuți, intervenient accesoriu Primăria com. Cepeleuți, privind obligarea înstrăinării terenului aferent la preț normativ și remite cauza la rejudecare în Curtea de Apel Bălți într-un alt complet.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Ion Druță

Valentina Clevadi

Iuliana Oprea